

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za izvoz 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Nova pašičevska ofenziva

Po zatrjevanju pašičevcev izgublja g. Vukičević med prebivalstvom zadnje simpatije. — Glavni odbor NRS bo izključil iz stranke vse njegove kandidate. — Prorokujejo mu pri volitvah popoln poraz.

— Beograd, 28. julija. Kakor vse kaže, ministrski predsednik Vukičević ne more priti do oddiha. Komaj je razglašeno glavo dauidovičevci, že mu grozi nov udarec pašičevcev. Dosedanji potek volilne borbe je pokazal, da imajo pašičevci, opirni na svoje tradicije in na svojega velikega pokojnika Pašica, med narodom vendarle mnogo več zasluge, kakor se je splošno mislilo. Posledica bo, da bo g. Vukičević kljub vladnemu aparatu doživel pri volitvah velik poraz in da bodo izšli iz volilne bitke pašičevci mnogo jačji od njega. G. Vukičević si je v teh par mesecih svoje vlade napravil še one simpatije, ki jih je užival ob svojem nastopu.

Pašičevci zato z vso vztrajnostjo in energijo nadaljujejo svojo akcijo in po-

stavljajo povsod lastne kandidate. Čim bodo vložene vse kandidatne liste, bodo sklicali glavni odbor radikalne stranke, v katerem imajo večino, in sklenili tam proglas na volilce. V proglasu bodo označili za edino pravilno in veljavno radikalno listo svoje kandidate ter izključili iz stranke vse kandidate g. Vukičevića. Pašičevci se nadejajo, da bo uspeh tega koraka za g. Vukičevića porazen in da ne bo dobil v okrožjih, kjer bodo volitve svobodne, niti enega mandata. Vrh tega zatrjujejo pašičevci, da se g. Vukičević tudi na mnoge politike, ki jih sedaj sam kandidira na svojih listah, ne more zanesti in da se bodo po izvršenih volitvah tudi ti priključili njegovim nasprotnikom.

Italijanski strah pred našo mornarico

Poročilo italijanskega lista o napredku naše obalne obrambe. — Naši mornariški oficirji baje študirajo na Angleškem. — Gradba podmornic in malih vojnih ladij.

— Rim, 28. julija. Današnji listi prinašajo iz Trsta obširna poročila o utrjevanju jugoslovenske obale na Jadranskem morju. Glasom teh informacij dospeta v Kotor prihodnje dni dve jugoslovenski podmornici, ki jih je naročilo jugoslovensko vojno ministrstvo v Angliji. Za obrambo obale bodo organizirane posebne postaje, ki bodo razpolagale vsaka z dvema podmornicama, dvema motornima čolnoma za torpede in enim hidroplanom. Te postaje bodo urejene tako, da se bodo lahko po potrebi prestavljale z ene točke na drugo.

Razum tega je naročila Jugoslavija posebne ladje, ki bodo opremljene z vso potrebno armaturo za popravo podmornic in skladišča za zalogo vojnih ladij. Ta mobilna oporišča bodo stacionirana v bližini pomorskih baz, tako da bodo lahko vsak čas obsebovala vse podmornice. Zauzeta bodo osnove tri take pomorske postaje, pro-

jektiranih pa je še nadaljnjih šest.

Obramba obale bo ojačena še s tem, da se bo že vnaprej določila linija za polaganje podmorskih min.

V celoti bo razvrščenih ob obali 8 moderno opremljenih podmornic I. razreda in 10 podmornic II. razreda, ki bodo vodile vso akcijo za obrambo jugoslovenske obale. Nedavno so bili odposlani v Anglijo in Francijo večji oddelki oficirjev in vojaštva, da se strokovno izobrazijo in izpopolnijo v obalni obrambni službi. Jugoslavija iz finančnih ozirov zadržuje ne bo gradila velikih vojnih ladij, marveč samo šest velikih torpednih rušilcev po 1350 ton in dve mali topničarki po 100 ton za Ohridsko jezero. «Popolo d'Italia» naglašja, da so jugoslovenski mornariški strokovnjaki prepričani, da je obramba jugoslovenske obale z malimi ladjami, ki se bodo lahko zgradile iz sredstev rednega proračuna, dovolj osigurana.

Odločen angleški nastop proti madžarskim intrigam

Največji angleški list energično zavrača propagando za revizijo trianonskega miru. — Tudi Slovaki sami postavljajo Madžare na laž.

— London, 28. julija. Današnje «Times» razpravljajo na uvodnem mestu o politiki srednjeevropskih držav v zvezi s carinskimi barijerami, s katerimi so se obdale skoraj vse države. List pri tem uaglaša, da je zlasti debata v avstrijskem in rumunskem parlamentu pokazala, da položaj v teh državah še ni stabilen. Če tudi vlada v teh državah zaenkrat mir, vendar trošilo svoje energije v raznih neznanih sporih in medsebojnih obtožbah, mesto da bi jih posvetile velikim nalogam, ki jih čakajo v bodočnosti. Madžarska s svoje strani postavlja v zadnjem času zahteve teritorialnega značaja in zahteva zlasti revizijo trianonske mirovne pogodbe.

Taka zahteva lahko zaplete Madžarsko v vojno s sosedi, kar bi resno ogrozilo evropski mir, ker bi morala roditi vsaka sprememba trianonske pogodbe tudi dalekosežne druge konsekvence. Niti ene izmed odgovornih držav, najmanj pa Anglija, Francija in Italija bi ne moglo pristati na spremembo pogodbe, ki je velike važnosti za vso Evropo.

Nasledstvene države morajo z vsemi silami pospeševati asimilacijo v mešanih pokrajinah in delati na to, da prenehajo nasprotstva in sovraštvo med poedinimi narodnostmi. Vse srednjeevropske države vživajo finančno podporo inozemstva. Vsak tak revolucionarni pokret kakor ga sedaj vzpripzira Madžarska, pa bi imel za posledico, da se za zaprti vsi inozemski finančni viri in odpovedali vsi krediti.

— Budimpešta, 28. julija. Odvetniška zbornica je imela včeraj sejo, v kateri je bil sprejet sklep, da odpošlje zbornica lordu Rothermeru, glavnemu uredniku «Daily Maila», ki se v zadnjem času odločno zavzema za revizijo trianonske pogodbe, posebno pozdravno pomenico, ki jo bodo podpisali vsi madžarski odvetniki. Na letošnji narodni praznik Sv. Stefana dne 20. avgusta je najavljen prihod lorda Rothermera v Budimpešto. Vsa nacionalna družva se že sedaj pripravljajo, da mu prirede kar najbolj svečan sprejem.

— Praga, 28. julija. Akcija lorda Rothermera za revizijo trianonske mirovne pogodbe vzbujala v češkoslovaški javnosti splošno pozornost. Vsi listi soglašajo v tem, da Češkoslovaška ne bo nikdar pristala na to, da bo znala najti pota in sredstva, da prisili Madžarsko k spoštovanju mednarodnih pogojev. Proti vsaki reviziji trianonske pogodbe se je izjavil tudi znani slovaški avtonomist pater Hlinka, ki je odločno zavrnil akcijo madžarskih irredentistov za odcenitev Slovaške od Češkoslovaške in naglašil, da so se Slovaki tekom tisočletja dovolj prepričali o visoki stopnji madžarske kulture ter da si nikakor ne žele, da bi se zopet povrnil pod madžarsko gospodstvo.

Pot kralja Borisa

— Budimpešta, 28. julija. Že za prihodnje dni se pričakuje v Budimpešti prihod bolgarskega kralja Borisa. Njegov avtomobil s šoferjem je dospel že včeraj Glasom zanesljivih informacij se bo sestel kralj Boris ob tej priliki s svojim bratom Cirilom in sestro Nadeždo, ki živi v Nemčiji. Kralj Boris bo prepotoval Jugoslavijo, Avstrijo, Nemčijo, Madžarsko, Češkoslovaško, Francijo, Holandijo, Italijo, na kar se bo ustavil v Švici, kjer namerava ostati na daljšem oddihu. V Bolgarijo se bo vrnil še le pozno v jeseni.

— London, 28. julija. Bolgarski kralj Boris namerava ob priliki svojega potovanja po inozemstvu posestiti tudi svojega očeta bivšega bolgarskega kralja Ferdinanda, s katerim se že od leta 1918. nista več videla.

GRŠKI POSLANIK NA BLEDU

— Zagreb, 28. julija. Danes dopoldne je prispel semkaj na potu iz Beograda na Bled grški poslanik na našem dvoru Polikionides. V Zagrebu je ostal več ur in si ogledal mesto, popoldne pa nadaljuje potovanje v Ljubljano in na Bled.

Priznanje klerikalcev v zadevi realke

Hoteli bi zvaliti del svoje krivde na napredne stranke. — Netočna izjava dr. Breclja. — Pojasnilo oblastnega poslanca drja. Alberta Kramerja.

Današnji «Slovenec» objavlja razgovor z dr. Brecljem, ki kot namestnik oblastnega predsednika vodi začasno predsedstvene posle oblastnega odbora in ki v glavnem potrjuje vse naše objavljene informacije v zadevi realke v Ljubljani. V tem svojem razgovoru pa trdi dr. Breclj, da se s tem, da je oblastni odbor naročil Kranjski hranilnici, naj zahteva od državne realke takojšnji izpraznitev obeh traktov njenega poslojpa, za ostale prostore pa najemljno 800.000 Din na leto, ni zgodilo ničesar novega. Temveč da je oblastni odbor postopal le na podlagi sporazuma v finančnem odseku na seji zadnji petek 22. julija, ko je predlagal, naj ljubljanska realka izprazni polovico prvega ali drugega nadstropja in plača letos za najemljno 800.000 Din. Dr. Breclj trdi, da sta ta «načrt in predlog» odobrila tudi načelnika manjšinskih klubov ing. Franc Zupančič in dr. Albert Kramer.

Mi smo se obrnili na oblastnega poslanca dr. Alberta Kramerja, člana finančnega odseka, za pojasnilo, ali je točno to, kar govori dr. Breclj, da je bil v finančnem odseku napravljen sporazum med vsemi strankami, da naj se ljubljanski realki vzamejo prostori dveh traktov oz. kakor pravi dr. Breclj, polovico prvega ali drugega nadstropja, in kot najemljna za ostalo računa 800.000 Din in da sta ta načrt in predlog odobrila načelnika manjšinskih klubov ing. Zupančič in dr. Kramer.

G. dr. Kramer nam je odgovoril: Ta informacija g. dr. Breclja, ki na dotični seji finančnega odseka, kolikor se spominjam, ni bil navzoč, je popolnoma pogrešena. Nikakšen načrt in še manj predlog oblastnega odbora glede realke ni bil v finančnem odseku v razpravi. Še manj se je o njem sklepalo. Stvar je marveč tale: Finančni odsek je obravnaval v svoji seji 21. t. m. predlog poslanca g. dr. Puca o dnosno Naprednega kluba, ki poziva oblastni odbor in kraljevo vladu, naj storita vse in se poslužita vseh postavnih sredstev, da ostane dosedanja realčno poslojpe ohranjeno namenu, za katerega je bilo zgrajeno. V teku debate sem ponovil svojo že prejšnji dan postavljeno zahtevo, naj oblastni odbor jas-

no izjavi, kaj namerava z realko. Navzoči predsednik oblastnega odbora g. dr. Natlačen je nato izjavil, da oblastni odbor nikakor ne namerava škoditi realki in da so vesti o delni ali popolni deložaciji zavoda povsem netočne. Gre le za to, da se nekateri prostori, ki so v realnem poslojpu prazni in ki jih realka ne rabi, odkážejo univerzi. Glede nove najeminske pogodbe z državo je predsednik oblastnega odbora izjavil, da se bodo v tem oziru vodila posebna pogajanja s prosvetno upravo o dnosno prosvetnim ministrstvom. Dr. Natlačen ni imenoval nobene vsote, najmanj pa znesek 800.000 Din. V nadaljnjih izjavah je g. dr. Natlačen razvil namere oblastnega odbora, kako zopet pridobiti poslojpe sedanje univerze za oblastno samoupravo. Decidirano izjavo, da oblastni odbor ne namerava ničesar storiti, kar bi škodilo realki, sta vzela oba člana manjšine na znanje. G. dr. Breclj, ki govori o sporazumu, sklenjenem v finančnem odseku, zamenjava predmet. Sporazum se je tika le načina, kako se naj dr. Pucov predlog v oblastni skupščini obravnava. Zanašajoč se namreč na decidirano izjavo oblastnega odbora, da se realki ne namerava škoditi, je dr. Kramer pristal na to, da se v plenumu oblastne skupščine drugi dan odkáže dr. Pucov predlog brez debate oblastnemu odboru v ravnanje. To se je potem tudi dejansko zgodilo. Stoji torej, da v finančnem odseku glede postopanja v zadevi realke ni bil predložen noben načrt in noben predlog oblastnega odbora, da se o tem ni sklepalo in da zato tudi oba člana manjšine nista mogla pristati na postopek, o katerem sedaj čujemo. Dejstvo je le, da sta oba člana manjšine, lojalno se zanašajoč na podano izjavo predsednika oblastnega odbora, da se ničesar ne bo zgodilo, kar bi ogrozilo obstoj realke, pristala na odstopitev dr. Pucovega predloga oblastnemu odboru. Konstatirati je treba, da gre to, kar je oblastni odbor sedaj storil v zadevi realke, daleč preko onega, kar je njegov predsednik napovedal v finančnem odseku in da je nezdružljivo s takratno njegovo izjavo, da se ničesar ne bo zgodilo, kar bi realki škodilo.

Preganjanje naših rojakov v Italiji

— Sušak, 28. julija. Včeraj zvečer je prispel semkaj z Reke učitelj na zasebni slovenski šoli v Trstu Franjo Venturini. Venturini je znan kot eden najuglednejših nacionalnih delavcev in je bil ponovno izvoljen za župana v podeželskih občinah, kjer je bil nastavljen kot učitelj. Italijanske oblasti so ga kmalu pregnale iz šole in tako je bil prisiljen, da se naseli v Trstu, kjer je bil dlje časa učitelj na tamošnji zasebni slovenski šoli, poleg tega pa tajnik slovenskega šolskega društva in urednik «Novice». Dne 13. t. m. je bil pozvan na tržaško kvesturo, kjer mu je kvestor najprej držal dolgo moralno pridigo, nato pa mu zapovedal, naj se popolnoma umakne iz javnega življenja in zlasti opusti vsako politično delovanje. Venturini je moral pri tej priliki podpisati poseben zapisnik, v katerem se obvezuje, da vzame ta opomin na znanje ter da se bo po njem ravnal. Nato so ga pozvali na policijo, kjer so ga fotografirali in napravili odtise prstov in dlani. Dne 22. t. m. pa je dobil od komisije za konfiniranje poziv, naj se 27. t. m. oglasi pri komisiji, ker je označen kot nevaren element in da bo zato konfiniran v Sicilijo. Venturini je se je v zadnjem trenutku posrečilo, da je na skrivnem pobegnil iz Trsta na Reko, od koder je včeraj pribeljal na Sušak.

KANDIDATURE SDS

— Beograd, 28. julija. Danes dopoldne od 10. do 13. se je vršila seja izvršnega odbora SDS, ki je odobril celo vrsto kandidaturn. Med drugim je odobrena kandidatura dr. Kramerja v Ljubljani, dr. Žerjave v volilnem okrožju Ljubljana — Novo mesto in dr. Pivka v volilnem okrožju Maribor — Celje. V Beogradu bo nosilec liste SDS dr. Srgjan Budisavljevič, v Zagrebu dr. Edo Luknić, v Varaždinu pa dr. Hinko Krizman. Izvršni odbor je med drugim tudi odobril skupni nastop SDS z zemljoradniki v Bosni. Seja se bo popoldne nadaljevala.

Darujte za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

Rusko-francoski konflikt

— Pariz, 28. julija. V zvezi z odhodom francoskega poslanika Herberttea, ki se je te dni vrnil na svoje službeno mesto v Moskvo, poročajo današnji «Matin», da so dogodki zadnjih dni dokazali, da Francija ne more več dalje prenašati komunističnih intrig in neredov. List uaglaša, da so komunistični agitatorji v Franciji v stalni zvezi s sovjetskimi zastopniki v Parizu. Francoski poslanik v Moskvi je takoj po svojem prihodu posetil komisarija za zunanje zadeve Čičerina in vložil oster protest francoske vlade proti komunistični propagandi v Franciji zlasti pa v francoski armadi in mornarici ter pri tem izrecno naglašil, da bi bila tudi Francija prisiljena izvajati konsekvence, če bo sovjetska vlada s to akcijo nadaljevala. Predvsem zahteva Francija, da preneha Moskva s komunistično propagando v armadi in stavi to kot pogoj za sklenitev konvencij, s katerimi naj bi se uredila politična in gospodarska vprašanja med Moskvo in Parizom. Kakor poročajo današnji listi je Čičerin na to intervencijo francoskega poslanika izjavil, da sovjetska vlada s to komunistično propagando ni v nobeni zvezi. Marveč da jo vodi tretja internacionala, katere pa sovjetska vlada pri tem ne more niti ovirati, niti ji take propagande zabraniti.

SEJA VODSTVA DEMOKRATSKE STRANKE

Beograd, 28. julija. Danes dopoldne je nadaljeval izvršni odbor Davidovičeve demokratske stranke svojo sejo. Današnja seja je bila predvsem posvečena razpravi o spornih kandidaturah. Večji del seje pa se je razpravljalo o sporu, ki vlada v demokratski organizaciji v Kragujevcu. Ker obe rasprostrti stranki nikakor nočeta odnehati, je izvršni odbor stranke imenoval za kandidata Velimira Bulovića. Za slučaj pa, da bi odklonili obe skupini tudi tega kandidata, je dobil poslanec Timotijević pooblastilo, da uredi zadevo in eventualno sam prevzame nosilstvo demokratske liste. Seja se popoldne nadaljuje.

Nesreče in tatvine

Iz ljubljanske in okoliške kronike.

Stanko K. je trinajstletni učenec in stanuje tam v Korytkovi ulici. Od zadnjega letalskega mitinga v Ljubljani je krepki Stanko sila navdušen za aviatiko; poleg tega so ga navdušili za ta svetovni sport tudi drugi; poleti iz Amerike v Evropo. Dan in noč sanja samo o »rataplanih«. Rad bi enkrat po zraku frlal. Stanko je tudi videl, kako se je narednik Eger spustil na velikem letalskem mitingu s padobranom na tla. Do ga je premišljeval o svojih zračnih poletih in včeraj je izvedel prvi svoj eksperiment. Vzel je dežnik, ga odprl ter se spustil skozi okno v I. nadstropju, kjer stanuje, na tla. Lepo je padal, toda priletel je tako nerodno na tla, da si je zlomil desno nogo. Domači so ga prepeljali še snodi v javno bolnico. Poškusi z »marelo« se je Stanku za enkrat ponesrečil in sam pravi, da ne bo več letal po zraku...

Ob Celovski cesti se je včeraj popoldne pripetila v bližini gostilne, pri »Slepem Janzcu« težja nesreča. Pri sodarskem mojstru in posestniku Ivanu Pircu v Dravljah udarila 32letni hlapec Jernej Sink je okoli 16. vozil s konjem po glavni cesti iz St. Vite proti domu mlatalnico kmetijske zadruge. Ko je bil že blizu domače hiše, ki stoji ob glavni cesti, sta od obeh smeri pridrevla dva avtomobila, prvi iz Ljubljane, drugi od St. Vite. Konj se je avtomobilu ustrašil ter se splašil. Hlapec ga je skušal zadržati, toda nesrečno naključje je hotelo, da je pri tem padel na tla in prišel tako nesrečno pod kolo težke mlatalnice, da mu je bila zdrbljena desna noga. Prenesli so ga na gospodarjev dom. Šentvidski zdravnik dr. Justin mu je nudil prvo pomoč, na kar ga je gospodar s svojim vozom prepeljal v javno bolnico.

Zrtev otroške nevednosti je postal 2letni Ivan Korč, sin kleparskega mojstra v Cerknici na Notranjskem. V torek popoldne so se otroci igrali na dvorišču. Imeli so pri rokah užigalice. Iz otroške nevednosti in razposajenosti so zažigali suho travo v ročnem voziku, v katerem je spal 2letni Ivanček. Trava je začela hitro goreti. Plamen je dosegel otroka in ga močno ogrel. Otroci so se zbegnili raztepli in skriji. Z veliko težavo so rešili otroka življenja. Dobil pa je težke oklepine po vsem životu. Ze včeraj so ga prepeljali v bolnico, kjer pa je danes vsled dobrih opreklin umrl.

Na Notranjskem je sedaj v polnem razmahu košnja po lazi, to je po travnikih visoko v gozlih. Posestnikova hčerka, 18letna Ivana Hec iz Podcerkve, občina Stari trg pri Raketu, je bila danes zjutraj pripeljana v bolnico, ker se je med košnjo vrezala v levo nogo ter si prerežala žile.

V Ljubljani in okolici postajajo potepuhi zopet drznejši. Na veliko presenečenje je včeraj popoldne opazil posestnik sin Ivan Prime doma na Hauptmanci, da mu je neznan lopov že dopoldne odnesel novo, sivo obleko in par novih čevljev v skupni vrednosti 1450 Din. Tal je neopaženo in brez težkih odmaknil okensko šipo stanovanja ter se splazil notri. Po tatvini je bilo lepo nazaj zadelal. Vlomilec je policija že na sledu.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: (V oklepajih zaključki): Amsterdam 2278 d. Berlin 13.51—13.54 (13.525) Curih 10.935—10.965 (10.95), Dunaj 7.99125 —802.125, (8.00625), London 275.8—276.6 (276.2), Newyork kabel 56.93 b. Newyork ček 56.7—56.9 (56.8), Pariz 223.25 b. Praga 168.2—169 (168.6), Milan 307.25—309.85 (308.85). — Valute: lira 305 d.

Effekti: investicijsko pos. 84d. Volna škoda 341d. Celjska posojilnica 197d. 199. Ljubljanska kreditna 147d. 150. Prastrediona 850d. Kreditni zavod 160d. Stavbna družba 55d. «Šešir» 104d.

Lesninarj: Tendence neizpremenjena. Zaključeno 1 vagon desk (smreka, jelka) fr. nakl. post. 4 500; 1 vagon buhlovih dr. 19.50. Povpraševanje je bilo za tramice, za hrastovino (rezano po naročilu), za parjeno bukovino.

Dež. prideliki: Cene žitaricam so se ponovno dvignile. Tendence neizpremenjena. Zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize. London 275.80—276.60. Newyork 56.70 — 56.90. Milan 308.23—310.23. Curih 1068.5 — 1069.5, Amsterdam 2275 — 2281, Berlin 1351.7 — 1354.7, Dunaj 799.33 — 802.33, Praga 168.2 — 169.

Effekti. 70d. invest. posojilo 1921 84 in pol — 85 enčetr. 2 in pol odst. Vojna škoda 344 in enčetr. — 344 tričetr. 2 in pol odst. drž. r. št., okt. 350—252, Hip. ban. 56. Ljubljanska kreditna 147 — 153. Prastrediona 850, Trboveljska 450 — 465, Vevče 193 — 140.

INOZEMSKA BORZA.

— Curih: Beograd 9.1875, Pariz 20.32, London 25.215, Newyork 519.625, Milan 28.24, Praga 15.89, Dunaj 73.10.

— Trst: Beograd 32.32, London 98.27, Curih 363.90.

Nove enomilijardne redukcije

Finančni minister zahteva skrčenje vseh državnih izdatkov za 10 %. — Iz temelja napačna gospodarska politika. — Zboljšanje državnega upravnega aparata je prvi pogoj finančnega ozdravljenja. — Obupni izgledi za uradništvo.

Finančni minister je poslal vsem članom vlade pismo, v katerem pravi med drugim:

«V cilju saniranja naših gospodarskih in finančnih razmer ter vzpostavitve čim čvrstje in realnejše proračunskega ravnotežja sem že pri izdelavi proračuna za leto 1927/28. jasno naglašal tendenco, da se morajo državni izdatki znižati na najmanjšo mogočo mero, ter sem z ozirom na to izvršil zmanjšanje mnogih tako osebnih kakor materialnih kreditov in izločitev znatnih investicijskih kreditov, ki so predstavljali občutno proračunsko breme in za katere je bilo naravnost v svrhu kritja iskati sredstva izven proračuna. S temi prvimi svojimi ukrepi mi je uspelo doseči gotove rezultate, smatram pa, da ti ukrepi ne smejo ostati osamljeni z ozirom na splošno gospodarsko krizo, ki preti, da še globlje zavzame našo državo ter zapusti še bolj občutne sledove v našem gospodarskem življenju.»

Nadalje zahteva finančni minister, naj se izločijo neobhodni od manj potrebnih izdatkov ter se izvrše iz tekočega proračuna samo prvi, ostali pa prihranijo. Finančni minister pričakuje zmanjšanja državnih dohodkov vsled suše in slabe letine ter pravi:

«Ker je zmanjšanje dohodkov občutno ter igra znatno vlogo v državnem proračunu, obstoji bojazen, da bo resno ogrozilo proračunsko ravnotežje in s tem znatno obtežilo stabiliziranje naših gospodarskih razmer, vsled česar smatram kot finančni minister za dolžnost, podvzeti vse korake z namenom onemogočenja vsakega eventualnega njegovega ogrožanja. V tem smislu odredjam, poslužujoč se določbe čl. 69 zakona o državnem računovodstvu, da se zmanjšajo državni izdatki za eno milijardo in na ta način zagotovi popolno varovanje proračunskega ekvilibra.»

Finančni minister apelira na vse člane vlade, naj ga podpirajo v njegovem prizadevanju ter zaključuje: «Vše sodelovanje bi obstojalo v meritem ocenjevanju potreb podrejenega vam resora z izločitvijo onih, katerih bodisi delna bodisi popolna zadovoljitev more biti odložena za boljše razmere. Za potrebe, ki ne zahtevajo neobhodno zadovoljitve v teku tega proračunskega leta, bi predlagali ustavitve izplačil v celoti ali deloma in sicer do vsote, ki predstavlja 10% celokupnega proračuna podrejenega vam resora.»

Ta okrožnica finančnega ministra je prišla za gospodarske kroge nepričakovano in je povzročila veliko razburjenje. Redukcija državnih izdatkov z enostavnim procentualnim črtnjenjem proračunskih postavk pomenja pravo katastrofo. Vsa javnost bi z radostjo in zadoščenjem pozdravila, ako bi se bilanca našega proračuna res izboljšala za celo milijardo dinarjev, vendar pa to ne gre na tak način, kakor si ga zamišlja finančni minister.

Zd sedaj so mnoge postavke v državnem proračunu tako reducirane, da je radi tega državi povzročena škoda neprimerno večja kakor pa so prihranki. V Bosni so na primer »iz varčevanja« reducirali gozdne stražnike in prihranili s tem par stotisočakov. Gozdni požari, ki so se radi nezadostnega nadzorstva tako katastrofalno razširili, so povzročili mnogo, mnogo milijonov škod. Radi nesmiselnega skoparenja na železnica se vedno znova dogajajo nesreče; ne glede na ogroženo človeška življenja je samo materialna škoda mnogokrat večja od prihrankov. Iz štednje država ni skrbela za popravilo nasipov ob Dunavu; radi tega nastale poplave so povzročile stokrat večjo izgubo, kakor bi veljalo pametno vzdrževanje nasipov.

Serijsko primerov bi lahko nadaljevali brez konca. Na vsak korak srečujemo dokazne nesposobnosti in nesposobnega državnega gospodarstva. Glavna krivda slabega položaja v državnih podjetjih leži na nesposobnosti vodilnih gospodov v raznih ministrstvih. **Dokler se ne zboljša naša uprava vseh panog, ni misliti na zboljšanje državnega gospodarstva.**

Tu pa g. finančni minister ni zastavil svoje energije. On vidi samo mrtve številke in hoče z njimi ozdraviti finančno krizo. Noče spoznati, da morajo take pavšalne redukcije, kakor jih je ravno odredil, nujno roditi še večjo socialno in gospodarsko bedo in s tem povzročiti nadaljnje padanje državnih dohodkov.

Naravnost obupne poglede pa odpira naredba finančnega ministra državnim nameščencem. Ne le da postavljajo na laž vse lepe volje obljube vladnih strak, med njimi tudi naše SLS, da se bodo njihove razmere po volitvah izboljšale, ampak moramo iz dosedanjih izkušenj žal sklepati, da bodo tudi drugače javni nameščenci v prvi vrsti občutili to najnovejšo »štedenje«.

Naredba se nanaša tudi na navadna vozila, glede katerih določa, da ne smejo biti preobložena. Vsako mučenje in pretepanje živine se bo strogo kaznovalo. Voznik ne sme na vozu in med vožnjo kaditi. Če zapusti gost voz, mora voznik takoj pregledati, da-li ni kaj pozabil. Pijancev in razgrajevcev vozniški sploh ne smejo voziti.

Vozovi cestne železnice morajo biti vselej čisti in snažni. V notranjosti voza morajo biti na vidnem mestu priprane tabele z označbo odhodne in namembne postaje. Sprevednikom je prepovedano oslinjenje prstov pri izdajanju vozniških listkov in štetju denarja. Če stoji voz na kakšni postaji čez dve minuti po krivdi železniške uprave, ima gost pravico zahtevati voznino nazaj.

Glede pešcev določa naredba, da smejo uporabljati samo pločnike in obstranske hodnike. Prekoračenje ulice je dovoljeno samo na vogalih odnošno križiščih.

Hude so tudi določbe glede ponočnjakov. Kdor nagovori kako žensko na ulici v svrhu »poznanstva«, ga lahko policija takoj zapre. Gostilne in kavarne morajo biti odlej zaprte že o polnoči, nad nočnimi lokali, ki imajo dovoljenje za celo noč, pa je poostreno policijsko nadzorstvo.

Tako bodo Beograd tudi na znotraj zmodernizirali. Seveda pa se danes še ne da reči, ali bodo Beograščani naredbo tudi izvrševali...

Te dni so odkrili na poštnicarinskem oddelku v Subotici veliko povelje. Poštnicarinski oddelki imajo pri tamonjskih carinarnicah v dobrem na vplačanih pristojbinah okrog 1 milijon dinarjev. Te dni je poštna uprava zahtevala, naj carinarnica ta znesek plača. Ta zahteva pa je zbudila na carinarnici veliko začudenje, ker so skoraj vse zneske že izplačali. Upravnik poštnicarinskega oddelka je namreč ponovno zahteval denar in izplačali so mu na podlagi od nje podpisanih potrdil zneske po 100.000 Din. Ker je poštni upravnik Ilija Neuman na bolezenskem dopustu, so izvedli v njegovi odsotnosti revizijo knjig in pri tem ugotovili, da teh zneskov sploh nikjer ni vknjižili. Revizija knjig je ugotovila, da manjka okrog pol milijona Din. Zadeva je bila prijavljena državnemu pravdnstvu, ki je odredilo aretacijo Neumana. Ker je Neuman živel zelo zmerno in ni razpaval denarja, je vzbudila vest o njegovih defraudacijah v Subotici veliko senzacijo.

V noči od torka na sredo je bil izvršen v škofijsko semenišče na Kapto-lu v Zagrebu drzen vlom, ki priča, da se je v Zagrebu zopet udomačila tolpa »strokovnih« zločincev. Vlomilci so bili tako drzni, da so ponoči vdrli v spalnico rektorja, vzeli iz njegovih hlač, ki jih je imel na stolu tik svoje postelje, blaginjske ključke in blaginjo, ki jo je radi varnosti postavil v svojo spalnico, popolnoma izpraznil.

Zjutraj, ko se je rektor dr. Dočkal prebudil, je bil nemalo začuden, ko je videl, da je okno, ki ga je zvečer zaprl, odprto. Ko se je matančneje ozrl, je še le spoznal, da je imel ponoči nezaleženi obisk. Blaginja je bila široko odprta, a že prvi pogled ga je preprečil, da je izginila vsa gotovina v znesku 70.000 Din. Vlomilci so vdrli skozi okno njegove spalnice. Policija je pri prvi preiskavi ugotovila, da ima opravka z zelo rutiniranimi vlomilci, ki so postopali skrajno previdno in niso nikjer pustili niti enega prstnega odtisa.

Sokol

Ljubljanski Sokol naznanja svojem članstvu tužno vest, da je po dolgotrajni mučepolnosti boleznimi preminula sestra **Tončka Cotmanova**, bivša članica društvenega ženskega prednjaškega zbora. Naša dolžnost je, da spremimo urno Sokolico v častnem številu na poslednji poti. Zbirališče članstva (članov in članic) pred njo želostni Mestni trg št. 9 v petek ob pol 6. popoldne. Kroj civilni z znakom. — Zdravo! — Odbor »Ljubljanskega Sokola«.

PRIZANAŠAJTE PLANINSKI FLORI!

Pisane zgodbe iz naših krajev

Zmodernizirani Beograd. — Velika poneverba pri carinski pošti v Subotici. — Drzen vlom v škofijsko semenišče v Zagrebu. —

Beograd, naša prestolnica, se v vsakem oziru modernizira. Tujci, ki so poznali Beograd samo iz predvojne dobe in ki ga danes zopet vidijo, se kar čudijo velikanskemu napredku. Nekdaj pristno balkansko mesto dobiva lice modernega evropskega mesta in ni več daleč čas, ko se bo lahko naša dična prestolnica kosala z vsakim drugim evropskim vele mestom.

Na zmagi so izpembe res velike, toda na znotraj je ostal Beograd kakor je bil. Izvzemši priseljencev, ki prihajajo z vseh vetrov, so ostali stari, pristni Beograščani vedno enaki. Sedanja mestna uprava pa hoče tudi Beograščane zmodernizirati in je te dni izdala obsežno naredbo, kako se morajo obnašati na ulici, kaj smejo in kaj ne smejo. Naredba obsega kar 313 členov in vzbuja pri starih Beograščanih osorno mrmljanje. Čet, stoletja je bilo vse v redu, sedaj pa nam hočejo predpisovati, kako naj hodimo in kako naj se vozimo. Izgleda, da celo policija, ki ji je poverjena naloga, da nadzira izvrševanje te naredbe, ni nič kaj navdušena, ker na beograjskih ulicah ni opaziti niti najmanjšega učinka novo izdanih določb.

Prvi del naredbe se nanaša na javni promet in je v bistvu zbirka določb naših cestno-polijskih predpisov. Med drugim določa, da mora imeti vsako vozilo številko, ki jo izda policija. Predno pride avto ali motorno kolo, mora lastnik dokazati, da je pri kaki domači zavarovalni družbi zagotovil odškodnino za slučaj kakšne smrtni nesreče ali drugih poškodb. Odškodnina znaša pri avtomobilih najmanj 50.000, pri motornih kolesih pa najmanj 25.000 Din. V gotovih ulicah smejo vozila kretati samo v določeni smeri. Za povratno vožnjo se smejo uporabljati samo sporedne ulice. Ta določba ima predvsem namen, da se prepreči številne nesreče na najprometnejših ulicah. Uporaba reflektorjev v področju mesta je strogo zabranjena. Luč, ki osvetljuje na zadnji strani vozila montirano kontrolno številko, mora biti instalirana tako, da je sofer s svojega sedišča ne more ugasniti. Na križiščih so predpisani posebni signali s trobili, da lahko prometni stražar takoj spozna, v katero smer hoče kreniti vozilo.

Hugo Bettauer:

17

Najlepša žena sveta

V naslednjem trenutku je že drvel po stopnicah in Franci je slišala, kako je skakal čez stopnišče.

Med tem je Franci dovršila lutko, nato pa se je naglo umila, počesala svoje svilneme lase, oblekla edini par svilnenih nogavic, ki jih je imela in srčkane lakaste čevlečke, ki jih je lahkomišleno kupila pred enim mesecem o priliki teke razprodaje.

Roli je ves poten in zasoplen prihitel nazaj. Izposodil si je krasno japonsko, z zlatom pretkano modro ogrinjalo in ga s slikarsko spretnostjo ogrnil Franci čez ramena. Sedaj je dobila priprosta bela obleka povsem drugo lice in Franci je bila tako divno lepa, da je slikar s sklenjenimi rokami sam presenečen stal pred njo.

— Franci, ti si lepa, tako čarobno lepa, da bi morali biti gospodje od žirije slepi, če bi ti ne priznali prve nagrade!

Franci se je zadovoljno smehljala. — Kaj je, prva nagrada? Zapetna ura iz platina z diamanti? No, to bi

ne bilo napačno! Toda tam bo gotovo mnogo lepših kakor pa sem jaz.

Nato sta napravila še račune. Vse Francino premoženje je obstojalo iz 30.000 kron. Rolfovo pa celo samo 10.000 kron. Toda to je moralo zadostovati. Franci je predlagala, naj kupita na končni postaji cestne železnice kos klobase in nekaj kruha. To lahko v mraku v kakem gozdnem kotičku na skrivnem povečerjata. Na ta način je bilo težavno vprašanje prehrane rešeno.

Nepregledne vrste avtomobilov in kočij so romale po aleji Schwarzenberg-parka proti Rohrerhütte. mladi slikar in šivilja pa sta peš udarila na skoraj enourni pot, da lahko s prostimi vstopnicami prisostvujeta veselici boxatih in silih. Klobaso in kruh sta že spotoma, skrita za gostim grmom, pospravila.

3. poglavje.

Fatty na Dunaju.

Fred Holme je torej odstopal v spremstvu svojega sluga Gastona v nadaljevanju svojega ženitovanskega ogledovanja na Dunaj, kjer se je nastanil v tkzv. knežjem oddelku hotela Bristol.

Fred se je Dunaja že veselil, na eni strani, ker je o tem mestu slišal že marsikaj zanimivega, tako n. pr. da so Dunajčani izredno dobrosrčni ljudje, na drugi strani pa, ker je to nemško mesto in ker je nemščino poleg svojega materinega jezika najbolj obvladal.

Toda že pri prihodu na dunajskem kolodvoru je doživel prvo razočaranje. Njegov prvi utis je bil ta, da je morala pravkar izbruhniti revolucija. Na kolodvoru je vladal nepopisen dirindaj in velikanska razburjenost. Vrelo je na vseh straneh. Ljudje so kričali in mahali z rokami, potniki, ki so pravkar ležli iz vozov, so kakor obsedeni klicali nosače. Le tu in tam se je kak robusten možakar vseknil in obrisal v rokav svoje črtaste platnene suknje in zaklinal svojemu prav tako uniformiranemu tovarišu nekaj, kar se je glasilo nekako »legmimoas«. Holme ni razumel niti besedice in je že mislil, da je morda zopet izbruhnila kaka mala vojna in da so tuji navallili na Dunaj. Končno je moral z Gastonom svoje štiri velike in težke kovčke sam spraviti iz vagona. Še le na peronu se jima je pridružil tak pisan možakar in mu zakričal na uho:

Neinunfuchziger!

Med tem je prišel tudi kurir hotela Bristol, vzel prijažni listek in spravil nekaj reda v ta nepojmljivi kaos. Med vožnjo v hotel mu je še le hotelski sluga pojasnil, da o kakšni revoluciji ali invaziji tujcev na Dunaju ni niti govora, marveč da so reducirali samo par nosačev, ker je v Avstriji preveč dvornih svetnikov.

Fatty, ki je vodil nekaj dnevnika, je takoj po prihodu v hotel vpisal o Dunaju in svojih prvih utisih sledečo opombo:

— Dvorne svetnike nazivajo na Dunaju za nosače. So to veliki, čokati in orjaški možaki, toda mnogo premalo jih je. Slabše so menda reducirali.

Bil je lep, ne prevroč dan in ker stoji v Baedekerju črno na belem, da buči v opoldanskih urah velikomestno življenje po Kärntnerci in po Grabenu, je napravil Fred najprej ta sprehod. Bučalo ni prav nič, vsekakor pa je bil promet zelo živahen in Američan je pasel svoje radovedne oči na številnih lepših ženskah in dekletih. Večkrat je tlesnil z jezikom od zadovoljstva. Cela parada malih nog in vitkih, lepo oblikovanih stegen, ki nosijo mikavne postavke. Ni dvoma: Dunajčanke niso tako velike in vitke kakor Američanke, zato pa mnogo ljubejše. In tu je bilo

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Cetrtek, 28. julija 1927; katoličani: Viktor; pravoslavni: 15. julija, Kirik. Jutri: Petek, 29. julija 1927; katoličani: Marta; pravoslavni: 16. julija, Atinogen.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marjini trg; Kuralt, Gosposvetska cesta. Jutri: Ramor, Miklošičeva c.; Trnkoczy, Mestni trg.

Solnce zaide danes ob 19.33, vzhaj jutri ob 4.40 in zaide ob 19.31.

Mesec zaide danes ob 20.19, vzhaj jutri ob 4.31 in zaide ob 20.50 (mlaj).

Prosveta

Michael Zévaco: »Papežinja Favstac. Zgodovinski roman, 427 str. Knjižnica »Jutr«, zv. 16. Broširan 45 Din, vezan 55 Din. So trenutki, ko človeku ni do »visoke literature«, ampak do napetega čtiva, ki ga priklene od sobote zvečer do nedelje zvečer in mu ne da prenehati, dokler ni zaporedoma pogotil vseh petdeset in toliko poglavij. Kadar išče take knjige, vzemi v roke Zévaco — ta preizkuša recept, ki ga tudi naš čitatelj dobro pozna. »Papežinja Favstac« izpolnjuje še več nego obeta. Doba po Jernejevi noči, razburkana doba verskih bojev, dinastičnih intrig in vsakojakega nereda, je v tem romanu mojstrsko naslikana. Vojvoda Guisli, prevejana Faust, Katarina de Medici in do malega vse ostale osebe grmadijo strahodejstvo na strahodejstvo in past na past; avtor sega globoko v romantični rekvizitorij podzemeljskih ječ, infernalnih gradov, zarot, ukan in strašnih položajev, iz katerih ni videti rešitve; toda junstvo viteza Pardaillana ter zvesta ljubezen Karla Angoulemeškega in male Violette premagajo vse nevarnosti in pripravijo romanu konec, kakršnega je dobrodušni čitatelj vselej vesel. Zabavnejše knjige si ne moreš vzeti na poštne!

Izpred sodišča

HLAPEC MREŽA.

Najbolj se ga boje zakonske žene; kjer je uslužben povsod nastavlja mrežo a ne lovi ženic, ne, le njihove možičke zapeljuje v gostilno.

Mreža zna govoriti kot malokdo. Kjer kaže le od daleč, da bi se dalo dobiti kaj kozarček, začne razgrinjati svoje mreže in loviti vanje radodarne ljudi, dokler mu ne plačajo toliko »vinolince«, kakor naziva vino, da ga ne vrže ob tla.

Zadnje čase ga je vzel za hlapca kmet Miklavž za Ljubljano in je bil z njim prav zadovoljen.

Mreža je namreč prav pridno delal in polagoma zapeljeval gospodarja. Najrajši je govoril o gostilni. Razlagal mu je, kako je prijetno v krmi, človek pije, sedi v hladni senci, nič se mu ni treba potiti ter mučiti in čas mineva kot blisk.

— Ti mreža mrežasta, je dejal nekoga dne Miklavž, ko ga je žena nekaj razjezila, — danes mi kréma ne gre iz spomina, treba se ga baločiti in skrbti pozabiti!

— Saj sem vedel, da ste fant od fare, se je priklonil Mreža in hitel napregati voz, medtem ko je gospodar lagal svojo ženo, da morata v senožet.

Pa sta res šla v senožet, kjer pa nista naložila poln voz, temveč le železce. Veselo sta popivala celo popoldne in gospodar je Mrežo kar objemal, tako je bil pijan.

Potem sta sedla na voz in pridirjala domov, kakor da bi kdo streljal za njima.

Miklavževa mati so hitro uvideli, kako in kaj in Mreža je moral poslušati litanije.

Nekaj časa je molal, potem pa so se začeli pripravljati, da ga je gospodar sam zapeljal v gostilno.

Ker gospodinja ni odnehala, je pograbil ročico in jo tresel vanjo. Zadel jo je v ramo, gospodinja je jokaje odšla na orožniško postajo naznanit hudobnega hlapca.

— Ali ste jo udarili? ga je vprašal te dni sodnik, pred katerim se je moral Mreža zagovarjati.

— Vsakokrat sem se zadel, saj sem bil pri vojakih eden najboljših strelec, se je pohvalil Mreža.

— Tudi jaz sem vas zadel, 24 ur boste obležali pri nas, zadel sem vas, četudi sem bil pri vojakih eden najslabših strelcev, je smehljaje dejal sodnik.

Darujte za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

mnogo več lepših žensk kakor pa v Parizu in tudi mnogo lepših. V Parizu ni nikdar vedel, kaj se skriva za debelo plastjo šminke, Dunajčanke pa so se zadovoljevale z dvema okusnima potezama po ustnicah in z dvema komaj vidnima štrkotinama pudra. Razen tega so imele skoraj vse lepe, vesele in dobrosrčne razodevajoče oči ter se bile vse po vrsti okusneje oprevljene kakor Parizanke in skoraj tako okusno, kakor Newyorčanke.

Na Kärntnerci je vzbudilo njegovo pozornost srčkano, okroglo in zalito dekle, ki je dozdevno neodolčno stalo na vogalu povprečne ulice in ga tako vabljivo pogledovalo, da je nehote obstal.

— Kdo ve, morda pa sem že našel, kar iščem? To dekle je še zelo mlado, izgleda popolnoma sveže in skrajno dostojno, ima prijazno, otroške oči in je dozdevno osamljeno, ker stoji tukaj popolnoma zapuščeno. Morda se mi posreči, da se z njo takoj seznanim in svojo misljo čimprej dovršim.

V tem trenutku je dekle stopilo k njemu, ga ošinilo s prijazno-zapeljivim pogledom in zašepetalo:

— Poidi zmenoj, debelušček!

To in ono

Pes raztrgal otroka

Na Zgornjem Stajerskem se je te dni primeril grozen in tragičen slučaj. Pes kočarja Frana Webra iz kraja Uebelstein je raztrgal in strahovito razmesaril njegovo dveletno dete. O strašnem dogodku poročajo med drugimi:

Kočarjeva baraka se nahaja med krajema Pischk in Uebelstein. Nedaleč od barake je imel Weber privezanega na verigi velikega ovčarskega psa, ki je bil zelo hud. V nedeljo je bil Weber v službi. Njegovi dve starejši hčerki sta odšli v gozd, da naberejo jagod in se nista vrnili do večera. Njuna mati je vsa v skrbeh odšla za otrokoma v gozd, boječ se, da se jima ni kaj zlega dogodilo. Doma so ostali trije mlajši otroci, dva dekca in 2 letna hčerka Herta. Otrok je spal, toda kmalu se je zbudil in pridružil bratoma, ki sta se igrala pred hišo. Radi hrčica in truša, ki so ga povzročali igrajoči otroci, se je pes silno razhudil, ves divji je skakal okoli svoje utpe, da se je skušal odgrgati. Končno je psu uspelo, da se je osvobodil. Ves divji se je pognal na malo Herto, jo porobil za lase in jo vleklo na približno 30 m oddaljen travnik, kjer je otroka popolnoma razmesaril. Oba brata sta kričala na pomoč, na kar je dete iztrgal besnemu psu ruski begunec Kušelov, ki je prišel na pomoč. Otroka so s težkimi poškodbami pripeljali v bolnico, kjer pa je umrl. Psa bodo ustrelili.

Tragedija našega rojaka v Monte Carlu

Včeraj smo poročali o nenavadni tragediji, ki se je odigrala v neki igralnici v Monte Carlu. Mlad bonvivar, ki je zaigral vse svoje imetje, je skušal zažgati igralnico, nakar se je pognal skozi okno na cesto in se ubil.

Iz poročil pariških listov je posneti, da je ta nesrečnejš Jugosloven in sicer dr. Radmilo Gnjatič, rodom iz Hercegovine, odvetniški kandidat v Sarajevu. Dr. Gnjatič je sin bivšega nar. poslanca Koste Gnjatiča in je v naši javnosti vobče poznan. V Zagrebu, kjer je dokončal pravne študije in položil doktorat, je s svojimi avanturami svoječasno vzbujal mnogo pozornosti. Bil je nemiren tip, ženskar in kockar. Iz Zagreba je odšel v Novi v Primorju, kjer je bil

sreski poglavar. V ta poklic pa se ni mogel živeti, pač pa je preživel cele mesece v igralnici v Crikvenici. Ruleta je bil njegov edini poklic in končno se je polagoma udal hazardu in sličnim riskantnim igram.

Nekega dne je bil v Zagrebu ter je v igralnici hotela »Esplanade« zaigral ogromno vsoto. Uvedel je na to ostro kampanjo proti igralnici, ki je bila zatvorjena. Toda igranja ni opustil. Odšel je v Beograd, kjer se je istotako vedno sukal okoli rulete. Končno je stopil v državno službo ter je bil uslužben v ministrstvu zunanjih del, toda v pisarni ni strpel, zahotelo se mu je igranja in avantur.

Pred nekaj tedni je bilo ime dr. Gnjatiča opetovano omenjeno v listih. V Sarajevu je namreč neki ugledni meščan zlorabil svojo služkinjo in so ga zaprli. Dr. Gnjatič je odšel k njegovi ženi in ji ponudil intervencijo v prilog moža, da ga bodo izpustili. Zahteval je za 40.000 Din. Žena mu je šla na lim, toda dr. Gnjatič jo je popihal z denarjem vred iz Sarajeva. Zaneslo ga je v Monte Carlo, ki je bil cilj vseh njegovih želja. Njegova deviza je bila: obogateti naglo in a lahek način. Toda sreča mu ni bila mila, in tako se je njegovo burno življenje tragično zaključilo. Zopet se je uveljavil rek, da kdor ima srečo v ljubezni, je nima pri igri. Dr. Gnjatič je bil namreč ljubljenež žensk. V Zagrebu je imel razne ljubavne afeze, v katere so bile zapletene odlične dame, in povzročil je številne skandale. Pa tudi kasneje je neznemu spolu posvečal dosti pažnje.

„Bombardiranje“ Londona

Že včeraj smo poročali, da so se nad Londonom vršili veliki manevri angleškega zrakoplovstva, ki naj bi dokazali, da je London v slučaju vojne stalno ogrožen od sovražnih letal in da je za njegovo obrambo potrebno močno zračno brodogradbo.

Včeraj je bil drugi dan zračnih manevrov. Pokazal je, da je London kljub svoji famozni obrambi brez moči napram bombardiranju letal. Letala so — seveda teoretično — bombardirala justično palačo in ministrstvo za zračno plovbo. Angleška vlada se nahaja — po maneverskem načrtu — še vedno v Manchesteru, kamor se je morala po določenem načrtu takoj po prvem napadu iz zraka podati.

Kakor poroča ministrstvo za zračno plovbo, je napad letal na angleško prestolico »krasno uspel«. Dve skupini letal sta neženirano preleteli vse zapreke in poslužno se obklobo, bombardirali mesto. Če bi bile bombe, ki so jih letala vrgla na mesto, prave bombe, potem bi bila danes polovica Londona razvalina. Angleški listi ugotavljajo, da v slučaju resnega napada iz zraka London na noben način ni zadostno zavarovan. Zato je treba zgraditi mogočno obrambno zračno mornarico.

Tako Angleži, a v Ženevi neprestano zborujejo o mednarodni razorožitvi...

Povratek „Miss France“ iz Amerike

Kakor znano, se je vršila v Galvestonu, državi Texas v Ameriki, nedavno lepota konkurenca za svetovno prvenstvo, katere so se poleg Američank udeležile tudi Evropejke, med temi miss Luksenburg, miss France in miss Italia. Te dni se je vrnila iz Amerike miss France, ki se v internacionalni konkurenci na splošno žalost ni mogla uveljaviti.

Sprejem mladenke, ki se v zasebnem življenju piše Roberte Casey, je bil v domovini seveda nad vse prispel. Ko je lepota zapustila parnik, ki jo obklopi množica radovednih pariških in drugih reporterjev. Smehljajoč je miss France zavrnila reporterje: »Pa saj nisem bila prva!« »Nič ne de,« so menili novinarji. »Pripovedujte nam podrobnosti tekmovalstva!« In lepota je pravila:

— Smatrali so me za preveč resno in enostavno. Miss Brooklyn in miss Newyork, ki sta prejeli prvo nagrado, sta živahni dekleti, vedrega in veselega obraza.

— Kako to, da je miss Luksenburg pred vami?

— Hm! To je poglavje zase. Ker Nemčiji ni zastopala miss Germany, so vsi ameriški Nemci glasovali zanj. Zmagale so one, za katere je bilo največ ploskanja. Aplavdiranje so štopali z uro.

— Kako se je izvedla razdelitev nagrad?

— Posadili so nas — bilo nas je 38 tekmovalk — v male vozičke, v katere so bili vpreženi črni in nas vozili ob obrežju. Kakor svetniške kipe. Vsaka je imela trak z napisom svoje narodnosti. Tla so bila neravna in hribovita, večkrat sem zletela iz voza. Potem je bila moja kopalna toaleta, okrašena s travami, često v nevarnosti. Vsak, ki nas

je opazoval, je hotel imeti en trak za spomin. Ženske pa so se vobče bolj zanimale za tekmovalja v večernih toaletah. V gledališču, kjer je bila lepota revija nas in naših toalet, sem morala pač tisočkrat povedati ime mojega krojača, moje modistke in mojega čevljarja. Zdelo se mi je, da sem potujoča izložba. No, pa je bilo vseeno prijetno.

— Ali se Američankam niso zdela vaša krila prekratka?

— Kaj še! Američanke nosijo še krajša krila. Če stojte, jim krilo ne seže niti do kolen. Če pa sedite, potem je videti še več... Boki so jim visoki, tik pod grudmi, ki niso baš pri njih razvite. V Ameriki je znan pregovor: Grudi jaden, a nožice ljubke.

— Kako vam je ugajalo v Texasu?

— Izvrsno! Moški so postavili fantje. Hodijo napol golji, v ustih cigaro, a v žepu steklenico whiskyja. Žene so lepe. So belega obraza, rdečih lic, njihove oči so modre. Ljudje so živahni, prijazni in simpatični. Življenje jim žari z obraza — je zaključila Miss France.

Gospodarstvo

Nazadovanje našega izvoza

Gospodarska kriza, ki objema vse panoge narodnega gospodarstva, se vedno jasneje odraža tudi v naši trgovinski bilanci. Naš izvoz je začel rapidno padati in bo, če bo šlo tako naprej, naša trgovinska bilanca visoko pasivna. Glasom statističnih podatkov, ki jih objavlja finančno ministrstvo za mesec junij, je padel izvoz v mesecu juniju na pram lanskemu letu za celih 29,9 odst. Lansko leto je bilo v istem mesecu izvoženega blaga v skupni vrednosti 55,9 milijonov Din, letos pa samo še za 43 milijonov Din. Tudi kvantitativno izvoz nazaduje. Lansko leto junija meseca je bilo izvoženih 402.321 ton, letos pa le 340.578 ton.

V prvem polletju letošnjega leta je nazadovanje izvoz po vrednosti za 23,6 odst. po kvantiteti pa za 18,4 odst., tako da bo, če bo trajalo to nazadovanje v sedanjem razmerju, letošnji izvoz padel za celih 50 odst., kar lahko izkazuje katastrofalne posledice. Že sedaj se kaže, da državni dohodki daleko zaostajajo za postavkami državnega proračuna in da bo proračunsko leto končalo z visokim deficitom.

—g Nov zakon o bankah. Ministrstvo za trgovino in industrijo zbira podatke za izdelavo novega zakona o bankah. S tem zakonom naj se nanovo urede odnosi med denarnimi zavodi in njihovimi upravnimi svetovi ter s privatniki, s katerimi so v poslovnih zvezah. Novi zakon bo polagal posebno pažnjo zaščiti vlagateljev, ker se je pri polomih zadnjih let izkazalo, da so vlagatelji

skoraj brez vsake zaščite. Novi zakon bo tudi onemogočil fiktivno vplačevanje glavnice in eventualne zlorabe upravnih svetnikov.

—g Seja uprave Udruga hmeljskih proizvoznikov. Dne 26. t. m. se je vršila v Beogradu seja uprave Udruga hmeljskih proizvoznikov, ki se je med drugim bavila tudi z naredbo poljedelskega ministra glede izvoza hmelja. Ugotovljeno je, da ta naredba resno ogroža naše hmeljarstvo. Minister predpisuje, da se mora izvažati le preparirani hmelj, do čim se je izvažal doslej večinoma le navaden hmelj. Ker inozemstvo v pretežni večini povprašuje le za navadnim pridelkom, prepariranega pa odklanja, je nevarnost, da bo hmeljska kupčija pri nas sploh popolnoma zastala. Zato bo posebna deputacija obrazložila ministru to stališče in zahtevala, da se ta uredba ukine.

—g Trgovcem in trgovskim nastavljenecem v ljubljanski oblasti. Odbor trgovskega brodelnega društva »Pomoč« opozarja, da poteka rok za prijave v društvo dne 31. julija t. l. Pomoč se bodo sprejemali člani le po odobritvi odbora. Vsi oni, ki še niso poslali svoje prijavnice, se pozivajo, da jo zanesljivo storo do 31. t. m. Zavaruje se lahko vsak trgovec in nastavljenec. Z ozirom na bojazen, da umrje mesečno 20 in še več trgovcev in nastavljenec, pripominjamo, da se računajo za celo ljubljansko oblast 3 do 4 smrti služaj v šestih mesecih. Če bi vseh 7000 trgovcev in nastavljenec v ljubljanski oblasti pristopilo solidarno v to društvo, bi znašala posmrtnina 70.000 Din, nasprotno so pa stroški oziroma prispevki tako minimalni, da jih lahko vsakdo brez težave prenese. Stanovska čast zahteva, da je vsak trgovec in nastavljenec član tega društva. Odbor.

—g Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. avg. t. l. ponudbe glede dobave 1000 blokov tiskovin, 100 komadov šip za okna in 500 kg mangan-kele, do 5. avg. pa ponudbe glede dobave 2500 kg pločevine in 6 komadov cevi za polnitev plina. Predmetni pogoji so na vpogled pri Ekonomskem odelu in direktorju. — Vrši se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 1. avg. pri komandi vojnega okruha v Karlovcu, dne 3. avg. pri Intendanturi Savske divizije oblasti v Zagrebu, dne 5. avg. pri komandi vojnega okruha v Varaždinu, dne 8. avg. pri komandi mesta v Čakovcu in dne 10. avg. pri komandi mesta na Sušaku glede dobave mesa; dne 11. avg. pri komandi vojnega okruha v Varaždinu, dne 12. avgusta pri komandi mesta v Čakovcu in dne 13. avg. pri komandi mesta v Dolini Lendavi glede dobave kruha. Predmetni pogoji za natančnejši podatki so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesom na vpogled.

Darujte za Vrhovnikov skladi

Rabljene tračnice (šine)

cca. 800 tek. metrov, 7 kg teže, dobro ohranjene, se kupi o. — Ponudbe na Teodor Schilling, Zagreb, Akademski trg br. 2.

Adolfo Albertazzi:

Ukana za ukano

Vstopil je vzravan in meril s pogledom; ali obstal je in omahnil nazaj, kakor da je trčil z glavo ob steber. O! Tisti pajčolan!... Tista toaleta iz rjavega kašmirja z zelenimi črtami... Campomori! In Selia... njegova žena, oblečena kakor ponavadi, je čakala mirno. Nedolžna!

»Dobro!« je dejal. »Dobre vesti vam prinašam, Ana! Araldi... Saj sva se vendar videla, ko sem prihajal iz kluba... (Ana je prikimala) Araldi bo čez nekaj dni zopet zdrav. Samo če ne nastopijo kakšne komplikacije.«

Gospa Campomori je globoko zavzdihnila in zašepetala: »Hvala Bogu! In je dostavila: »Velike skrbi ste me rešili.«

Dolmi je nadaljeval, veder: »Reveži! Ne more govoriti, ker si je izpahnil čeljust.«

»Strašno!« je vzklila Selia in se zgrudila od groze. Ana pa si je pokrila obraz z rokami.

»... in tudi z rokami ne more dati znakov, ker so mu jih povezali v gips.

Samo z nokami se daje nekakšna znamenja, kakor elberfeldski konji.« Obe sta se nasmejali, misleč, da sta že rešeni.

»Kako pa se je zgodilo?« je vprašala Selia, kakor da bi ji ne zadostovalo poročilo prijateljeve.

Ana jo je prehitela: »Sprevednik tramvaja je vse zakrivil!«

»Kaj sprevednik!« je vzklil Dolmi, smeje se Dolmi. »Krivda je na naši strani!«

»Moja?«

»Vaša. Araldi bi ne bil pustil voziti po nevarnem križišču, če ne bi bil že vnaprej vedel, da se bo voz preuknil in da lahko pokazal svojo srečo svojim prijateljem in vašim prijateljicam. Kaj ne, Selia?«

»Ne govorite tako!« je ugovarjala Ana. »Samo vi ste me spoznali in ne dovoljujem vam, da bi mislili kaj slabega o meni.«

Selia se je nasmešnila in se dvignila.

In tedaj... Nehote je pogledal mož njene noge (krilo je bilo ozko in kratko) in se je zdrzil. Groza! Nesramnost! Nobenega dvoma ni več! Ona!

Bled in razburjen se je Cesare Dolmi premagoval. Ne s silo z zvijačo je

hotel postopati kakor pri Araldiju. Prižgal je cigareto in pogledal noge one druge: črne nogavice, ne rjave! Tista pa, ki je bila z Araldijem in je pobegnila, je imela rjave nogavice — ni se motil — in tiste nogavice so bile na nogah njegove žene!

»Vi ste kavalir!« je nadaljevala Ana, vedno drznejša, »in ko vam vse pojasnim, kako se je zgodilo, mi niti lahko miselnosti ne boste mogli očitati.«

Medtem ko se je delal kakor da posluša, je Cesare Dolmi premišljeval: »Okana! Ali če se za mene ni posrečila, zakaj bi se ne posrečila za druge? Misel mu je šinila v glavo. Priritati prevoro do skrajnih posledic, dokler ne bodo vsi prepričani, da je bila Ana Campomori tajna ljubica Pavla Araldija.«

»Kaj naj bi bilo slabega nate?« je nadaljevala Ana.

Dolmi se ni več obotavljal.

»Se vprašate, prijateljica? Dovolite, da govorim z vami kot iskren prijatelj. Gre za veliko stvar in škandal je neizogiben!«

Gospa je prebledela in vprašala: »Kdo, mislite, da me je spoznal poleg vas?«

Prijatelj ji je odvrnil resno, hladno, skoro svečano:

»Ni pajčolana, ki bi mogel vse zakriti. Tudi postava, obleka, obnašanje, kretanje, stvari, ki se ne dajo označiti, so lahko važni dokazi. Potem pa pride še preiskava policije; proces...«

»Proces?« sta vzklili enoglasno obe ženski, prestrašeni.

»Seveda. Proces proti sprevedniku: v tem procesu pa se bo omenjalo tudi vaše ime?«

»Jaz sem nedolžna!« je zaklicala Campomori. Zdelo se ji je, da je že pred sodiščem.

»O, moj Bog!« je stokala Selia.

»Mirno vest imam: nikomur nisem kratila časti!«

»Zame ste nedolžna. Ali za druge ne. Žalili in varali ste javnost, ki je mnogo bolj ljubosumna in nestrpna, od vsakega moža. Da ste varali javnost, ste hermetično zaprli kočijo: škandal, ki se ne da zagovarjati.«

»Kdor me pozna, me bo branil!« je ugovarjala Ana.

Dolmi je bil neizprosno:

»Ni obrambe za hinavščino! K sreči — je nadaljeval in se prijazno nasmešnil — »lahko vse popravite.«

»Kako?« je vprašala Selia. In Ana: »Povej! Povej!«

»Da storite to, kar zahteva užaljeni svet: pokoro.«

»To je?«

»Da se poročite z Araldijem!«

Možu se je zdelo, da žena omedlevala. Oni drugi pa je bilo, kakor da je butnila z glavo ob zid.

»Ne vidim drugega izhoda za vašo čast,« je zaključil Dolmi in ji segel v roke. In se je poslovlil, rekoč:

»Ti, Selia, jo pogovoriti. Jaz grem, da pogovorim Araldija.«

Poročila sta se žež mesec dni in se odpeljala v Pariz. Tako je bila za nju cela stvar končana.

Ali ne tudi z aubogo Selio. Ko sta se vrnila s postaje, je mož vrzel krinko z obraza. Pomeril je ženo in rekel:

»Okana za okano.«

Selia se je premagala in vprašala tiho: »Kakšna okana?«

»Moja, za tvojo. Moja okana je bila ta, da se je ravnala po tvoji. Mislim, da se mi je posrečila, kaj? Ali meni ni bilo treba preoblačiti se in pozabiti na — nogavice!«

(Konec.)

IGN. ŽARGI „Pri nizki ceni“
Ljubljana, Sv. Petra cesta.

Trgovina z drobnim, pletenim in modnim blagom ter raznim perilom in kravatami na debelo in drobno. Potrebščine za krojače in šivilje.

„TOBLER“
slavita svetovna tvornica čokolade.
bonbonov in kakao obvešta svoje
konsumente, da bo poleg dosedanjih po-
klonil-premij izdala še veliko število vsa-
kovrstnih finih praktičnih in koristnih
daril za odrasle in tuče.
Zahlevajte spiske pri vseh »rodajalcih«.

Spominjajte se Tabora!

Kral. ang. parobrod. linija
ROYAL MAIL LINE za JUžno AMERIko
razliljo-Uruguay-Argentino in Kubo-Chile-Peru
informacije brezplačno pri podzastopniku
JUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 26

Zahvala.
V svojem kakor tudi v imenu obitelji i nokoinega
FR. KROEBERJA
državnega pravdnika v Halberstadtu
si dovoljujem tem potom izreči najtoplejšo zahvalo vsem, ki so pokojniku izkazali čast na njegovi zadnji poti.
Predvsem se zahvaljujem g. Stanetu Spornu, ki je našel pokojnika na kraju nesreče, ter požrtvovalnim članom rešilne ekspedicije, g. prof. J. Ravniku, St. Spornu, A. Banovcu, F. Mraku, bratoma Ojceli, J. Pečarju in H. Verliju, ki so z brezprimernim trudom in samozatajevanjem, tvegajoč lastno življenje, prenesli truplo ponesrečenca v dolno.
Iskrena hvala govornikom pri odprtem grobu g. prof. Ravniku in Ribarju, g. članom kranj-kogorskega Pevskega društva, Ljubljanskega Zvona in T. K. Skale za prelepo petje in vsem darovalcem obilnega cvetja.
Hvala, srčna hvala domačinom, turistom in ostalemu cenj. občinstvu, ki je v katerikoli obliki pripomoglo k tako lepemu, ganljivemu pogrebu.
Halberstadt — Grotzsch — Kranjska gora, 7. julija 1927.
1 52
Reinhold Kroeber.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopju).
Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjudi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzjavke: Kredit. Ljubljana. Telefon št. 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806.
Urejuje: Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno«: Fran Jeseršek. — Za inzeratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.